

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของหน่วยงานผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
4. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการ และพนักงานมหาวิทยาลัยสายคณาจารย์ และสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพา โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา ดังนี้

1. กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 5 คณะ 4 วิทยาลัย ได้แก่ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติ และวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
2. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะการแพทย์แผนไทย อภัยภูเบศร คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา และคณะสาธารณสุขศาสตร์
3. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 3 คณะ ได้แก่ คณะโลจิสติกส์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์

ประชากรทั้งหมดปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ในช่วงระยะเวลาที่ศึกษา (เดือนเมษายน-พฤษภาคม 2552) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,208 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นข้าราชการ และพนักงานมหาวิทยาลัยสายคณาจารย์ และสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยทั้งหมดปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ในช่วงระยะเวลาที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ในช่วงระยะเวลา
ที่ศึกษา (เดือนเมษายน-พฤษภาคม 2552) มีจำนวนทั้งสิ้น 301 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่างและจำนวนตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แนวคิดของทาโร ยามาเน่ โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง
ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม

โดยกำหนด $\pm 5\%$ ภายใต้ความเชื่อมั่น 95 %

$$\begin{aligned} n &= \frac{1,208}{1 + 1,208 (0.05)^2} \\ &= \frac{1,208}{1 + 3.02} \\ &= \frac{1,208}{4.02} \end{aligned}$$

ขนาดตัวอย่าง = 301 คน

โดยในส่วนของเทคนิคการสุ่มตัวอย่างจะใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน และการ
สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Quota Sampling) เลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างของ
ข้าราชการและพนักงานมหาวิทยาลัยสายคณาจารย์ และสายสนับสนุนของแต่ละกลุ่มสาขาวิชาที่
ระบุข้างต้น โดยคำนวณตามสัดส่วนให้ได้ครบตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จะได้จำนวน
ตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 3-1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการและพนักงานมหาวิทยาลัยสาย
คณาจารย์ และสายสนับสนุนจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชา	สายคณาจารย์		สายสนับสนุน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	343	86	236	59
2. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ	169	42	84	21
3. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	265	66	111	27
รวมทั้งสิ้น	777	194	431	107
รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น				1,208
รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น				301

2. การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การสุ่มจะแยกหาตามคณะและ
วิทยาลัยของแต่ละกลุ่มสาขาวิชา โดยเฉพาะเจาะจงเลือกประชากรที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์
ที่จะศึกษา และแจกแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างจนครบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม โดยการสร้าง
แบบสอบถามอาศัยข้อมูลจาก

1. แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การและแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. แบบสอบถามที่มีคนเคยทำมาแล้ว

แบบสอบถามแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ตามลักษณะเนื้อหา ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา
สถานะทางตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด ระยะเวลาปฏิบัติงาน จำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นแบบให้เลือกตอบ
ตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การ ที่ผู้ตอบปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน โดยพัฒนามาจากแบบสอบถามของกาญจนา เกียรติธนาพันธุ์ (2542) ได้สร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดของ Litwin & Stringer (1996) เป็นมาตรวัดแบบลิเกิร์ต (Likert's Scale) จาก 4 (มากที่สุด) ถึง 1 (น้อยที่สุด) ในแต่ละคำถาม ซึ่งครอบคลุมมิติของบรรยากาศ แยกเป็น 8 มิติ ได้แก่ โครงสร้างการทำงาน การตัดสินใจ ความยืดหยุ่นและอิสระในการทำงาน การรับรู้ผลงานและรางวัล การสนับสนุนด้านการฝึกอบรมและพัฒนา ความอบอุ่นและสนับสนุน ความมั่นคงและความเสี่ยง และการติดต่อสื่อสาร รวมจำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบให้เลือกรับรองตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านกรพัฒนาไปองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยพัฒนามาจากแบบสอบถามของกิ่งกาญจน์ เพชรศรี (2542) ประกอบด้วยคำถาม 50 คำถาม โดยมีกรวัด 5 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ โดยแต่ละข้อจะมีการประเมินค่า ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนามาเพียงบางส่วนที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบมาตรวัดลิเกิร์ต ซึ่งแนวคิดขององค์การแห่งการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ พลวัตการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนองค์การ การเพิ่มอำนาจแก่บุคคล การจัดการความรู้ และการใช้เทคโนโลยี รวมจำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบให้เลือกรับรองตามความเป็นจริง

แบบสอบถามของส่วนที่ 2 และ 3 มีลักษณะของข้อคำถามในเชิงบวกและลบ โดยส่วนที่ 2 มีข้อความเชิงลบ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ข้อ 4, 7, 9, 26, 27 และ 29 ที่เหลือเป็นข้อความเชิงบวก จำนวน 24 ข้อ ในส่วนที่ 3 เป็นข้อความเชิงบวกทั้ง 30 ข้อ ทั้งนี้ได้กำหนดค่าคะแนนไว้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

ข้อความเชิงบวก เห็นว่ามีความสอดคล้องระดับ	มากที่สุด	ให้คะแนน 4
	มาก	ให้คะแนน 3
	ปานกลาง	ให้คะแนน 2
	น้อย	ให้คะแนน 1
ข้อความเชิงลบ เห็นว่ามีความสอดคล้องระดับ	มากที่สุด	ให้คะแนน 1
	มาก	ให้คะแนน 2
	ปานกลาง	ให้คะแนน 3
	น้อย	ให้คะแนน 4

การนำคะแนนที่ได้ดังกล่าวนี้ ไปใช้อธิบายระดับความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การและระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ จำแนกให้เป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงได้แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ตามค่าของคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) คือ ระดับมาก ระดับค่อนข้างมาก ระดับค่อนข้างน้อย และระดับน้อย เพื่อให้สามารถแสดงให้เห็นถึงระดับของบรรยากาศองค์การและระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.00	=	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	=	ค่อนข้างมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	=	ค่อนข้างน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	=	น้อย

ในการอธิบายค่าความสัมพันธ์ของมิติต่าง ๆ ของบรรยากาศองค์การ ซึ่งเป็นตัวแปรต้น และองค์ประกอบในแต่ละด้านขององค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวแปรตาม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ผู้ศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ค่าระดับสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
0.0 – 0.2	ไม่มีความสัมพันธ์ หรือมีน้อย
0.2 – 0.4	ค่อนข้างน้อย
0.4 – 0.6	กลาง
0.6 – 0.8	ค่อนข้างสูง
0.8 – 1.0	สูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

r = +	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ในทิศทางบวกหรือทิศทางเดียวกัน
r = -	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ในทิศทางลบหรือทิศทางตรงกันข้าม
r = 0	ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

ส่วนที่ 4 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาองค์การ การปรับปรุงบรรยากาศ และส่งเสริมบรรยากาศการทำงานให้เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของคณะหรือวิทยาลัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

การศึกษากลับนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามการวิจัย โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามบรรยากาศองค์การของกาญจนา เกียรติธนาพันธ์ (2542) และองค์การแห่งการเรียนรู้ของกิ่งกาญจน์ เพชรศรี (2542) ไปให้คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1. รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ทานควนิช 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุช ปัญญาไพโรจน์ 3. ดร. สุทธิรัช คนกาญจน์ เป็นผู้ตรวจสอบแบบสอบถาม และได้ปรับแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบความเชื่อมั่น

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว มาจัดพิมพ์และเรียบเรียงเป็นชุดคำถาม หลังจากนั้นได้นำไปตรวจสอบความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการ และพนักงานมหาวิทยาลัยสายคณาจารย์และสายสนับสนุนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย โดยวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยสถิติ Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9678 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การเท่ากับ 0.916 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้เท่ากับ 0.9774

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพาถึงคณบดีต่าง ๆ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียดวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนและคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ โดยติดต่อประสานงานโดยตรงกับข้าราชการ และพนักงานสายคณาจารย์ และสายสนับสนุน และหัวหน้าสำนักงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบเจาะจง โดยเฉพาะเจาะจงเลือกข้าราชการและพนักงาน สายคณาจารย์และสายสนับสนุนของแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา และแจกแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างจนครบจากนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน
4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความเรียบร้อยของข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การและองค์การแห่งการเรียนรู้ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของมิติต่างๆ ในบรรยากาศองค์การ ซึ่งเป็นตัวแปรต้น และระหว่างองค์ประกอบในองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวแปรตาม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ทั้งนี้กำหนดค่าของระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ไว้ที่ระดับ 0.01 และ 0.05